

К.О. Чишко

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА
КВАЛІФІКАЦІЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО
ПОРЯДКУ ТА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ**

Монографія

К.О. Чишко

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ
ПРАВOPУШЕНЬ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ГРОМАДСЬКОЇ
БЕЗПЕКИ**

Монографія

Харків 2017

УДК 342.95

ББК 67.401.213.

Ч73

Рекомендовано до друку Вченою радою
Харківського національного університету внутрішніх справ
(протокол № 03 від 31.03.2017)

Рецензенти:

Комзюк А. Т., доктор юридичних наук, професор;
Коптєв П. Б., кандидат юридичних наук.

Чишко К.О.

Ч73 Адміністративно-правова кваліфікація правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки : монографія / за ред. д-ра юрид. наук, проф., О.Ю. Салманової. – Харків : У справі, 2017. – 232 с.
ISBN 978-617-74-74-90-5

Монографію присвячено комплексному аналізу адміністративно-правової кваліфікації у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки. У роботі визначено теоретичне підґрунтя проведення кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки. Вироблено загальні та спеціальні принципи здійснення адміністративно-правової кваліфікації, запропоновано правила проведення кваліфікації адміністративних правопорушень та описано процедуру проведення кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, остання поділена на етапи та стадії. Сформульовано напрямки вдосконалення законодавства про адміністративні правопорушення у зазначеній сфері.

Монографія буде корисною науковцям, практичним працівникам правоохоронних органів, викладачам, студентам, аспірантам і докторантам вищих юридичних навчальних закладів, а також всіх, хто цікавиться проблемами пов'язаними з адміністративно-правовою кваліфікацією правопорушень, об'єктом посягання яких є громадський порядок та громадська безпека.

УДК 342.95
ББК 67.401.213.

ЗМІСТ

Передмова.....	6
Розділ 1	
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ	
1.1. Становлення та розвиток теорії адміністративно-правової кваліфікації.....	10
1.2. Громадський порядок та громадська безпека як об'єкт адміністративно-правового забезпечення.....	30
1.3. Кваліфікація адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки як різновид адміністративно-правової кваліфікації: сутність, значення та принципи.....	46
1.4. Сучасний стан вітчизняного законодавства про адміністративні проступки у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки та його значення для кваліфікації зазначених правопорушень.....	56
Розділ 2	
АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК ТА ГРОМАДСЬКУ БЕЗПЕКУ, ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ КВАЛІФІКАЦІЇ	
2.1. Види та характеристика юридичних складів адміністративних проступків у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки	66
2.2. Відмежування адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки від однорідних кримінальних правопорушень.....	137
2.3. Суб'єкти кваліфікації адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.....	146
2.4. Зміст та порядок кваліфікації адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.....	154
Розділ 3	
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	

ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

3.1. Перспективи розвитку законодавства про адміністративні проступки у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки.....	165
3.2. Зарубіжний досвід адміністративно-правової кваліфікації правопорушень та можливості його використання в Україні.....	177
ВИСНОВКИ	192
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	196
ДОДАТКИ	224

Передмова

Серед найбільш важливих соціальних цінностей особливе місце належить громадському порядку та громадській безпеці, від рівня забезпечення яких значною мірою залежить реалізація громадянами своїх прав і свобод. Відтак, забезпечення та підтримання громадського порядку та безпеки — одне з головних завдань держави, яка використовує для його реалізації комплекс різноманітних засобів, в тому числі правових. Одними із найбільш ефективних з них є заходи адміністративної відповідальності, яка настає за вчинення адміністративних правопорушень і полягає у застосуванні до порушників адміністративних стягнень. Зазначені стягнення мають застосовуватись у точній відповідності до вимог закону, що вимагає від суб'єктів юрисдикції мати відповідні знання і уміння щодо правильної кваліфікації цих правопорушень. Тобто правильна кваліфікація того чи іншого діяння — це запорука дотримання прав особи, уникнення від неправомірного притягнення її до адміністративної відповідальності. В той же час, незважаючи на велику соціальну значущість правової кваліфікації правопорушень, теоретичне осмислення її сутності та процедур потребує подальшого розвитку.

Загальні питання відповідальності за адміністративні правопорушення, в тому числі їх кваліфікації, розглядали у своїх працях такі вчені як: В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, Ю.Ю. Басов, О.І. Безпалова, А.І. Берлач, Ю.П. Битяк, Ф.Г. Бурчак, І.А. Галаган, І.П. Голосніченко, С.Т. Гончарук, Т.О. Гуржій, С.М. Гусаров, С.Ф. Денисюк, В.В. Доненко, В.В. Зуй, Р.А. Калюжний, С.В. Ківалов, А.П. Ключниченко, Л.В. Коваль,

Ю.М. Козлов, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк,
С.Ф. Константинов, І.М. Копотун, М.Й. Коржанський, О.В. Кузьменко,
К.Б. Левченко, Д.М. Лук'янець, О.І. Миколенко, О.М. Музичук,
В.О. Навроцький, М.С. Небеська, Є.Б. Ольховський, О.І. Остапенко,
А.М. Подоляка, О.Ю. Салманова, О.Ю. Синявська, В.Ю. Стороженко,
В.Я. Тацій, В.Г. Фатхутдінов, О.Л. Чернецький та ін. Проте, незважаючи на активізацію наукових досліджень з цих питань, кваліфікація адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки є недостатньо дослідженою і викликає багато запитань на практиці.

Таким чином, необхідність забезпечення законності та ефективності адміністративної відповідальності, удосконалення вітчизняного законодавства про адміністративні правопорушення та практики його застосування, недостатність розробки цих питань на теоретичному рівні обумовлюють актуальність комплексного дослідження сутності та особливостей адміністративно-правової кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки.

Метою дослідження було визначення сутності та особливостей, теоретичних і практичних засад, процедури адміністративно-правової кваліфікації правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, а також шляхів її удосконалення.

Для досягнення поставленої мети в монографії необхідно було вирішити такі основні задачі: з'ясувати закономірності становлення та розвитку теорії адміністративно-правової кваліфікації; охарактеризувати громадський порядок та громадську безпеку як об'єкт адміністративно-правового забезпечення; визначити сутність, значення та принципи кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки як різновиду адміністративно-правової кваліфікації; встановити сучасний стан вітчизняного законодавства

про адміністративні проступки у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки та його значення для кваліфікації зазначених правопорушень; окреслити види та надати характеристику юридичних складів адміністративних проступків у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки; визначити критерії відмежування адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки від однорідних кримінальних правопорушень; окреслити коло суб'єктів кваліфікації адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку, та їх компетенцію; розкрити зміст та порядок кваліфікації адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку; сформулювати перспективи розвитку законодавства про адміністративні проступки у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки; узагальнити зарубіжний досвід адміністративно-правової кваліфікації правопорушень та визначити можливості його використання в Україні.

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дослідження склали праці фахівців у галузі філософії, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Положення та висновки роботи ґрунтуються на нормах Конституції України, законодавчих і підзаконних нормативно-правових актах, які регламентують діяльність суб'єктів кваліфікації адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку. Емпіричну базу становлять узагальнення практичної діяльності зазначених суб'єктів, довідкові видання, статистичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що монографія є одним з перших комплексних досліджень сутності та особливостей кваліфікації адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

Одержані результати дослідження можуть бути використані у науково-

дослідній діяльності — для подальшої розробки питань адміністративно-правової кваліфікації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, у правотворчості — для уточнення законодавства про адміністративні правопорушення, зокрема, внесення змін до КУпАП України, у правозастосовчій сфері — для удосконалення практичної діяльності суб'єктів, уповноважених здійснювати кваліфікацію адміністративних правопорушень у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки, в освітньому процесі — при підготовці підручників та інших навчально-методичних матеріалів, проведенні занять з дисциплін «Адміністративна відповідальність», «Кваліфікація адміністративних правопорушень», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції», «Адміністративна діяльність поліції».

Монографія розрахована на науковців, практичних працівників правоохоронних органів, викладачів, студентів, аспірантів і докторантів вищих юридичних навчальних закладів, а також всіх, хто цікавиться проблемами пов'язаними з адміністративно-правовою кваліфікацією правопорушень, об'єктом посягання яких є громадський порядок та громадська безпека.